

Virginia típusú dohányfajták összehasonlító vizsgálatának eredményei

2002 - 2010

VARGA LAJOS

Agroport-D Kft.

BEVEZETÉS

A dohánytermesztéshez a termesztők számára a termőterület nagyságától függetlenül megfelelő számú, jó termőképességgel és minőséggel rendelkező fajta szükséges.

Ezt az igényt az AGROPORT-D Kft. (korábban AGROTAB Kft.) nemesítői munkájával igyekszik kielégíteni.

Magyarországon jelenleg döntően hazai előállítású fajták vannak köztermesztésben. Ezt részben a korábbi években, részben a napjainkban folyó intenzív nemesítői munka teszi lehetővé.

A fajta előállítás egy permanens folyamat, mely hosszú és következetes munkát igényel. A folyamatos nemesítői munkát szükségessé teszi a kórokozó populáció összetételének, másrészt a dohánytermesztés körülményeinek változása.

A folyamatos fajta előállítást az is indokolja, hogy a termesztők és a gyártók által elvárt és kívánatosnak tartott valamennyi tulajdonság egy adott fajtába történő optimális szintű beépítése – a nemesítési törekvések ellenére – lehetetlen. Így minden előállított fajta kompromisszum eredménye.

Nemesítési munkánk gyakorlatnak átadható eredményeit már számos kiadványban, bemutatón, üzemi kísérletben ismertettük. A fajták összehasonlító vizsgálatáról, értékeléséről az elmúlt években a saját és a MADOSZ honlapján jelentettünk meg adatokat.

Jelen munkánkban virginia típusú államilag elismert fajtáinkkal és két fajtajelölttel végzett kisparcellás, módszeres kísérletünk 2010. évi eredményeiről számolunk be. A fajták eredményeinek jobb összehasonlíthatósága és értelmezhetősége érdekében a 2002-2009. évek adatait is közöljük.

A KÍSÉRLETI KÖRÜLMÉNYEK RÖVID ISMERTETÉSE

A vizsgálatokat 2002 és 2006 között pallagi kutató telepünkön, csernozjom jellegű homoktalajon végeztük. A vizsgálatba vont termőhely talaja meszet a szántott rétegben nem tartalmazott, közepesen savanyú. A humusztartalom a hazai kategóriák szerinti besorolás alapján „megfelelő”, az AL-P₂O₅ és az AL-K₂O tartalom pedig „jó-igen jó” ellátottságra utalt. A 2007-es évtől kezdődően kísérleteinket Pallagtól 6 km-re a Gáspár György kertben állítottuk be. A kísérlet talaja csernozjom jellegű homok, hasonlóan a pallagi területhez. A talaj mésztartalma a szántott rétegben alacsony, gyengén savanyú kémhatású, humusztartalma „közepes”, foszfor és kálium ellátottsága „jó”.

A 2002-2009 között felhasznált műtrágya hatóanyagok mennyisége az alábbi intervallumokban változott: N: 0-40 kg/ha, P₂O₅: 0 kg/ha, K₂O: 150-185 kg/ha. 2010-ben N: 44 kg/ha, P₂O₅: 114 kg/ha, K₂O: 48 kg/ha került kijuttatásra. Az elővetemény tritikálé volt.

A 2010. év időjárása a dohánytermesztés szempontjából rendkívül kedvezőtlen volt. A tenyészedőben lehullott csapadékmennyiség közel duplája volt a sokévi átlagnak. A sok csapadék és a kissé hűvösebb nyár nem kedvezett a dohány fejlődésének, illetve rendkívül megnehezítette a szántóföldi munkákat. A nagy mennyiségű csapadék eloszlása viszonylag egyenletes volt ültetéstől betakarításig, viszont június első felében egy rövid száraz, magas hőmérséklettel párosuló időszakban kénytelenek voltunk egy alkalommal öntözést végezni 12

mm vizet kijuttatva. Ezután a rendszeres csapadék állandósult, így további öntözést nem végeztünk.

Az évjárat kedvezőtlen voltát mutatja a kísérletben szereplő fajták terméseredménye és minősége, mely elmarad a korábbi évekéétől.

A kísérlet elrendezését és a kísérletben szereplő fajták kiválasztását a korábbi évek metodikájához igazítottuk. A kisparcellás kísérleteket négy ismétlésben, 50 töves parcellákon állítottuk be három általunk nemesített, államilag elismert virginia fajtával (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 19), két fajtajelölttel (Hevesi 20 és Vj 21) és a PVY fogékony Virginia Delcrest kontrollal. A Vj 21 fajtajelölt ebben az évben szerepelt először ebben a kísérleti blokkban, üzemi kísérletekben két éve vizsgáljuk.

A kísérleti területen bakhátműveléses agrotechnikát alkalmaztunk (gépi ültetés, mechanikai gyomirtás, tetejezés, kacsmentesítés) minimális növényvédelem mellett. A betakarítást az érési ütemnek megfelelően 4 alkalommal végeztük. Minden fajta törésenkénti levélananyagának szárítása egy szárítóban történt, a szárítási rezsimet a Hevesi 19 átlagához igazítva.

A vizsgálatok folyamán minden, a nemesítési célkitűzésben meghatározott tulajdonságot értékeltünk, de jelen közleményünkben csak a gyakorlati termesztés szempontjából fontos adatokat közöljük.

2010-ben a burgonya y vírusnyomás a kísérleti területen alacsony volt, melyet mutat a fogékony dohányfajták átlagban a közel 28 %-os, míg a rezisztens fajták mindössze 4%-os átlagos PVY fertőzöttsége a Coresta vírusvizsgálati kísérletben.

A VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

A termesztés számára fontos adatokat táblázatokba rendezve közöljük, szöveges értékelés nélkül. A gyakorlat számára érdekes adatokból összesen öt táblázatot készítettünk, melyek közül háromban az elmúlt évek kísérleti eredményeit is közöljük. Ezek információt szolgáltatnak virginia típusú fajtáink száraz- és zöldsúly alakulásáról (1. táblázat), a fajták termelői minőségéről (2. táblázat) és burgonya y vírus fertőzöttségről (3. táblázat). A 4. és az 5. táblázat virginia típusú fajtáink betegség ellenállóságáról és főbb agronómiai tulajdonságairól tájékoztat, a korábbi évek vizsgálati eredményeinek figyelembe vételével.

1. táblázat Virginia típusú fajták zöld és szárazsúly alakulása, Debrecen-Pallag (2002-2006), Gáspár György kert (2007-2010)

Fajta	Zöld és szárazsúly [t/ha]								
	2002	2003	2004	2005 ²	2006	2007 ³	2008	2009	2010
Hevesi 9	21,9 / 3,5	18,8 / 3,3	15,2 / 2,8	14,3 / -	18,9 / 4,4	17,6 / 3,2	22,5 / 3,7	17,3/3,0	22,3/2,8
Hevesi 17	24,1 / 3,6	19,4 / 3,4	17,6 / 2,9	13,0 / -	17,9 / 3,9	17,2 / 3,4	20,4 / 3,8	17,0/3,2	23,7/3,0
Hevesi 19	24,4 / 3,7	21,0 / 3,5	18,0 / 3,1	14,3 / -	21,7 / 4,2	19,9 / 3,4	23,5/3,4 ⁴	17,5/3,0	21,6/2,7
Hevesi 20¹	-	-	15,6 / 2,8	12,6 / -	20,8 / 4,8	16,5 / 3,3	18,2 / 3,0	15,0/2,8	22,7/2,8
Vj 21¹	-	-	-	-	-	-	-	-	23,9/3,0

¹ Fajtajelölt

² Zöldsúly adatok (erősen talajfoltos területen, csak tájékoztató adatok)

³ Erősen heterogén, talajfoltos területen

⁴ Szárítási hiba miatti szárazsúlyvesztés, csak tájékoztató adat

2. táblázat Virginia típusú fajták termelői minősége, Debrecen-Pallag (2002-2006), Gáspár György kert (2007-2010)

Fajta	Bv+B1 válogatási osztály aránya [%]								
	2002	2003	2004	2005	2006	2007 ²	2008	2009	2010
Hevesi 9	79,4	75,8	84,4	96,4	57,0	33,9	89,8	97,4	47,7
Hevesi 17	75,5	59,6	85,9	84,4	66,8	40,8	80,4	93,1	53,4
Hevesi 19	81,7	89,8	84,5	84,9	68,9	61,8	95,2	81,6	54,6
Hevesi 20¹	-	-	84,4	79,7	64,2	43,6	95,0	75,6	49,9
Vj 21¹	-	-	-	-	-	-	-	-	67,3

¹ Fajtajelölt

² Erősen heterogén, talajfoltos területen

3. táblázat Virginia típusú fajták PVY fertőzöttsége a tenyészidő végén, Debrecen-Pallag (2002-2006), Gáspár György kert (2007-2010)

Fajta	Burgonya y vírus fertőzöttség [%]								
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
V.Delcrest¹	46,2	13,50	81,2	24,3	0	14,4	84,0	19,5	12,6
Hevesi 9	4,3	0	5,8	0,5	0	0	14,0	1,0	0
Hevesi 17	3,3	0	0,5	1,0	0	0	9,0	0,3	0
Hevesi 19	0,5	0	2,3	0	0	0	9,0	0,5	1,0
Hevesi 20²	-	-	5,6	0	0	0	28,0	2,0	1,0
Vj 21²	-	-	-	-	-	-	-	-	0,5

¹ PVY fogékony kontroll

² Fajtajelölt

4. táblázat Virginia típusú dohányfajták betegség ellenállósága

Fajta	Betegségekkel, vírusokkal szembeni ellenállóképesség minősítése				
	<i>burgonya y vírus</i>	<i>dohány mozaik vírus</i>	<i>fekete gyökér-rothadás</i>	<i>alternária</i>	<i>peronoszpóra</i>
Hevesi 9	jó	fogékony	jó	közepes	közepes
Hevesi 17	nagyon jó	fogékony	közepes	közepes	közepes
Hevesi 19	nagyon jó	fogékony	közepes	közepes	közepes
Hevesi 20¹	közepes	nagyon jó	közepes	közepes	közepes
Vj 21¹	nagyon jó	fogékony	közepes	közepes	- ²

¹ Fajtajelölt

² nem ismert

5. táblázat Virginia típusú dohányfajták főbb agronómiai tulajdonságainak összefoglalása

Fajta	Érés idő	Talajigény	N igény	Száríthatóság
Hevesi 9	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes, illetve valamivel magasabb N adagot igényel	Könnyen színesedik, leburnulásra nem hajlamos
Hevesi 17	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Mérsékelt közepes N adagot igényel	Az érett anyag könnyen színesedik
Hevesi 19	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes, illetve valamivel magasabb N adagot igényel	Könnyen színesedik, leburnulásra nem hajlamos
Hevesi 20¹	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes N adagot igényel	Az érett anyag könnyen színesedik
Vj 21¹	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes N adagot igényel	Az érett anyag könnyen színesedik

¹ Fajtajelölt

ÖSSZEFOGLALÁS

A szerző három államilag elismert virginia típusú dohányfajta (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 19) és két fajtajelölt (Hevesi 20 és Vj 21) kisparcellás összehasonlító vizsgálatának 2010. évi eredményeit közli táblázatokba rendezve a korábbi évek adataival együtt.

IRODALOMJEGYZÉK

VARGA L. (2009): Virginia típusú dohányfajták összehasonlító vizsgálatának eredményei, 2002 – 2009
http://www.madosz.hu/fileok/File/Agroport%20anyagok/Virginia_Agroport-D_2009.pdf

RESULTS OF COMPARATIVE STUDIES ON FLUE-CURED TYPE TOBACCO VARIETIES 2002 – 2010

LAJOS VARGA
Agroport-D Ltd.

SUMMARY

The author reviews the results of the comparative small plot trial in 2010, involved three registered flue-cured type tobacco varieties (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 19) and two variety candidates (Hevesi 20 and Vj 21). The results are arranged in tables with the results of previous years.